

14.8.2015

YHTEISYMMÄRRYSPÖYTÄKIRJA RAHAPELIYHTEISÖJEN RAHAPELITOIMINTOJEN YHDISTÄMISESTÄ

1 Yhteisymmärryspöytäkirjan tarkoitus ja tavoitteet

Tämän pöytäkirjan ovat laatineet Fintoto Oy:n puheenjohtaja Reijo Paajanen, Veikkaus Oy:n hallituksen puheenjohtaja Suvi-Anne Siimes, Raha-automaattiyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja Hanna Tainio, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n pääsihteeri Vertti Kiukas, Hippos ry:n hallituksen puheenjohtaja Mika Lintilä, Veikkauksen edunvälittäjien verkoston puheenjohtaja Olli Joensuu, sisäministeriön kansliapäällikkö Päivi Nerg sekä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston ylijohtaja Eero Heliövaara. Työryhmä on yksimielinen pöytäkirjan sisällöstä.

Valtioneuvoston talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi kokouksessaan 30.6.2015, että Suomen rahapelijärjestelmä perustuu jatkossakin yksinoikeusjärjestelmään. Osana yksinoikeusjärjestelmän säilyttämistä ja vahvistamista talouspoliittinen ministerivaliokunta on puoltanut lainsäädäntöhankkeen asettamista siten, että nykyisten rahapeliyhteisöjen, Fintoto Oy:n, Veikkaus Oy:n ja Raha-automaattiyhdistyksen (jäljempänä "**rahapeliyhteisöt**") rahapelitoiminnat yhdistetään. Yhdistämiskäytäntö perustuu viime hallituskaudella toteutettuun laaja-alaiseen parlamentaariseen selvitykseen Suomen rahapelijärjestelmän vaihtoehtoisista ratkaisumalleista ("**parlamentaarinen selvitys**"). Tähän yhteisymmärryspöytäkirjaan on kirjattu rahapeliyhteisöjen rahapelitoimintojen yhdistämisessä huomioonotettavat periaatteet sekä välivaihetta varten perustettavaan integrointiyhtiöön ("**Integrointiyhtiö**") sovellettavat periaatteet. Yhteisymmärryspöytäkirjaan kirjattujen toimenpiteiden tavoitteena on sitouttaa rahapeliyhteisöt vapaaehtoisesti niihin käytännön toimiin, joita siirtyminen yhden yksinoikeustoimijan malliin edellyttävät.

Rahapeliyhteisöt ymmärtävät, valtioneuvosto pitää hevostalouden säilyttämistä merkittävänä osana maaseutuelinkeinojen ja maaseudun kehittämisessä. Osana tätä kokonaisuutta totopelien kehittäminen ja monimuotoisuuden säilyttäminen on tärkeää. Tämän yhteisymmärryspöytäkirjan liitteessä on rahapelitoiminnan järjestämiseen liittyvä selvitys hevosalan tulevaisuuden turvaamiseksi yhden toimijan mallissa (liite 1), joka kuvaa keinoja tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Rahapeliyhteisöjen yhdistämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota selvityksessä esiintuotuihin seikkoihin. Rahapeliyhteisöt ovat yksimielisiä siitä, että rahapeliyhteisöjen rahapelitoimintojen yhdistämisessä huomioidaan keskeisimmät hevosalaa koskevat periaatteet:

- Suomessa järjestettävästä ravikilpailutoiminnasta ja ravikilpailujen järjestämisestä vastaa Suomen Hippos ry.
- Rahapeliyhtiö sitoutuu kehittämään totopelejä olennaisena osana liiketoimintaa.
- Raviurheilun näkyvyys medioissa säilyy vähintään nykyisellä tasolla ja ovat osa peliyhtiön operatiivisia kuluja.
- Rahaliikenne hevosalalle ohjataan siten, että nykymuotoinen nopea ja tehokas tuloutus edunsaajille säilyy.

Valtioneuvoston talouspoliittinen ministerivaliokunta käsittelee pöytäkirjaa alkusyksyn 2015 aikana ja linjaa rahapelitoimintojen yhdistämisen ja lainsäädäntöhankkeen yksityiskohtaisemmat tavoitteet.

2 Yleiset periaatteet ja tavoitteet rahapeliyhteisöjen rahapelitoimintojen yhdistämisessä ja tuotonjaossa

Rahapeliyhteisöt ovat yksimielisiä siitä, että rahapelialaa koskevan toimintaympäristön muutoksen vuoksi yksinoikeusjärjestelmän säilyttäminen ja edelleen vahvistaminen edellyttävät toimenpiteitä. Suomen yksinoikeusjärjestelmää kehitetään yhdistämällä rahapeliyhteisöjen rahapelitoiminnat uuteen perustettavaan rahapeliyhtiöön.

Suomen rahapelipolitiikka perustuu jatkossakin rahapelihaittojen torjumiseen ja tavoitteeseen, jonka mukaan rahapelaamiseen kytkeytyviä haittoja ehkäistään entistä tehokkaammin. Rahapelien toimeenpanossa noudatetaan voimassa olevan rahapelialaan liittyvän sääntelyn ohella Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä.

Rahapeliyhteisöjen rahapelitoimintojen yhdistämisessä ja tuotonjaossa noudatettavat periaatteet perustuvat parlamentaarisessa selvityksessä esitettyyn ja siinä tehtyihin johtopäätöksiin. Tämän pöytäkirjan liitteeseen on oheistettu parlamentaariseen selvitykseen sisältyvä osuus edunsaajien asemasta ja tuotonjakosuhteista yhden toimijan mallissa (liite 2).

Rahapelitoiminnan uudelleenjärjestämiseen liittyviä operatiivisia ja tekniseen toteutukseen liittyviä riskejä analysoidaan ja seurataan toimintojen yhdistämishankkeen aikana. Keskeisimmät operatiiviset riskit liittyvät rahapeliyhteisöjen toiminnan erilaisen luonteen ja logiikan ymmärtämiseen sekä edunsaajien toimintaympäristön ja erityispiirteiden huomioon ottamiseen. Yhdistämiskäytännössä on varmistettava erityisosaamisen säilyttämisestä sekä edunsaajaryhmien erityispiirteiden huomioonottamisesta.

2.1 Tavoitteet

Rahapelitoimintojen yhdistämishanke toteutetaan kahdessa vaiheessa: 1) valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto ja rahapeliyhteisöt perustavat ensimmäisessä vaiheessa valtion ja rahapeliyhteisöjen yhdessä omistaman integrointiyhtiön ja 2) valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston johdolla perustetaan uusi rahapeliyhtiö ("**rahapeliyhtiö**").

Rahapeliyhteisöjen rahapelitoimintojen yhdistämisessä otetaan huomioon seuraavat periaatteet:

- Rahapelipoliittisten tavoitteiden turvaamiseksi on keskeistä, että omistajaohjaus, valvontaviranomainen ja säädösvalmistelu pidetään erillään ja niille turvataan riittävät resurssit.
- Rahapeliyhtiö on valtion kokonaan omistama osakeyhtiö. Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto vastaa rahapeliyhtiön omistajaohjauksesta.
- Suomen rahapelipolitiikan perustan tukemiseksi ja vahvistamiseksi rahapeliyhtiö jatkaa rahapeleihin osallistumisesta aiheutuvien ongelmien seurannan ja tutkimisen sekä ehkäisy- ja hoidon kehittämisen tukemista arpajaislain 52 §:n mukaisesti.
- Parlamentaarista seuranta- ja edunsaajavuorovaikutusta varten rahapeliyhtiön hallintorakenteeseen kuuluu hallintoneuvosto.
- Yksinoikeusjärjestelmän oikeuttamisperusteiden ylläpitämiseksi on tarpeen koordinoita ja yhteen sovittaa erilaisia tavoitteita. Sisäministeriön yhteyteen perustetaan tätä tehtävää varten asiantuntijaelin.

- Rahapelien tuottojen käyttö nykyisiin yleishyödyllisiin käyttötarkoituksiin säilytetään. Edunsaajille tulevista jakosuhteista säädetään uudella tuotonjakolailla, jossa rahapeliyh-teisöjen liikevoitto kolmelta viimeksi kuluneelta vuodelta muodostaa selkeän perustan lainsäädännölle. Tuotonjakolailla säädetään muun ohella edunsaajaryhmien keskinäises-tä jakosuhteesta, jotka ovat Veikkaus Oy:n edunsaajien osalta 53 %, RAY:n edunsaajien osalta 43 % ja Fintoto Oy:n edunsaajien osalta 4 % rahapelien kokonaistuotosta.
- Tuotonjako toteutetaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti nykyisten rahapeliyh-teisöjen toimikauden loppuun saakka.
- Rahapeliyh-teisöjen olemassa olevat rahastoidut varat käytetään arpajaislain 17 §:ssä säädettyihin käyttötarkoituksiin.

2.2 Yhdistymishankkeen organisointi ja seuranta:

Hankkeen etenemistä seurataan parlamentaarisesti. Seurantatehtävää varten perustetaan parla-mentaarinen ryhmä, jossa ovat edustettuina kaikki eduskuntapuolueet.

Hankkeen kokonaiskoordinaatiovastuu kuuluu sisäministeriölle.

Hankkeen virkamiesvalmistelun koordinaatio kuuluu työryhmälle, johon kuuluvat jäseninä rahapeli-asioiden neuvottelukunnan alaisen työvaliokunnan jäsenet, valtioneuvoston kanslian omistajaoh-jausosaston ylijohtaja ja perustettavan integrointiyhtiön hallituksen puheenjohtaja. Työryhmän asi-antuntijajäseninä toimivat edustajat valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolta, sisäministe-riön poliisiosastolta sekä Poliisihallituksesta. Työryhmän puheenjohtajana toimii työvaliokunnan pu-heenjohtaja. Työryhmän sihteerinä toimii sisäministeriön poliisiosaston virkamies.

Työryhmä informoi hankkeen etenemisestä parlamentaarista ryhmää, rahapeliyh-teisöjen ohjausvas-tuussa olevia ministeriöitä, edunsaajien edustajia sekä henkilöstöjärjestöjen edustajia.

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston vastuulla on huolehtia yhdistymisen käytännön toteuttamisesta ja järjestelyistä yhteistyössä rahapeliyh-teisöjen kanssa. Omistajaohjausosasto in-formoi työn etenemisestä sisäministeriötä.

Rahapelitoimintojen yhdistämistä koskeva sisäministeriön lainsäädäntöhanke organisoidaan laaja-pohjaisesti hankkeen asettamispäätöksen mukaisesti. Lainsäädäntöhankeen asettamispäätös-luonnos on käsitelty talouspoliittisen ministerivaliokunnan kokouksessa 30.6.2015. Sisäministeriön poliisiosasto informoi valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastoa lainsäädäntöhankeen ete-nemisestä.

2.3 Rahapeliyh-teisöjen toimenpiteet

Rahapeliyh-teisöjen liiketoiminta jatkuu itsenäisesti voimassa olevan sääntelyn mukaisesti rahapeli-toimintojen yhdistämisen toteutumiseen asti.

Rahapeliyh-teisöt sitoutuvat:

- perustamaan yhdessä valtion kanssa integrointiyhtiön edistämään rahapeliyhtiön perustamista ja luomaan sille toiminnallisia edellytyksiä sekä osallistumaan sen hallituksen toimintaan;
- kattamaan integrointiyhtiön kustannukset ja järjestämään sen hallintopalvelut tämän yhteisymmärryspöytäkirjan kohdan 3.1 mukaisesti ja osakassopimuksessa erikseen sovittavalla tavalla;
- tällä yhteisymmärryspöytäkirjalla ja integrointiyhtiön osakassopimuksella toteuttamaan kussakin rahapeliyhteisössä niitä integrointiyhtiössä tehtäviä yksimielisesti päätettyjä suosituksia ja linjauksia, joilla edistetään uuden yhden rahapeliyhtiön perustamista ja toiminnan käynnistämistä;
- edistämään yhdistämisen valmistelevien elimien tiedonsaantia ja toimintamahdollisuuksia yhdistymisen operatiivisen onnistumisen varmistamiseksi;
- tuomaan oma-aloitteisesti integrointiyhtiön hallituksen tietoon sellaiset valmisteluajana päätettävät pitkävaikutteiset asiat, joilla on merkittävää vaikutusta uuden rahapeliyhtiön tulevaan toimintaan, sekä tällaisessa päätöksenteossaan kuulla integrointiyhtiön hallituksen mahdollisesti esittämiä näkökohtia
- suhtautumaan yhteistyöhakuisesti ja rakentavasti yhdistämistä valmistelevien elinten tarpeisiin hyödyntää rahapeliyhtiöiden resursseja ja osaamista sekä
- ottamaan huomioon henkilöstön osallistamisen muutokseen.

3 Integrointiyhtiön perustaminen ja sen työstä sovittavat periaatteet

3.1 Integrointiyhtiön perustaminen, omistussuhteet, hallinto ja toiminta

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto ja rahapeliyhteisöt perustavat ensimmäisessä vaiheessa valtion ja rahapeliyhteisöjen yhdessä omistaman integrointiyhtiön. Integrointiyhtiön tehtävänä ei ole rahapelien toimeenpano. Järjestelyllä ei ole vaikutusta nykyiseen tuotonjakoon tai nykyisiin tuotonjakomekanismeihin. Integrointiyhtiön tehtävät, omistus ja hallinto perustuvat seuraaville periaatteille:

- Integrointiyhtiön tehtävänä on varmistaa pelikehityksen jatkuvuus, investointien koordinointi sekä yhteistyön ja integraation käynnistyminen, kunnes rahapeliyhteisöjen rahapelitoimintojen yhdistämistä koskeva lainsäädäntö tulee voimaan, ja kunnes talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjauksiin perustuvassa valmistelussa perustetaan uusi rahapeliyhtiö.
- Valtiolla on integrointiyhtiön äänivallasta enemmistö.
- Integrointiyhtiön rakenne on keveä, sen perustamispääoma on 30.000 €.
- Rahapeliyhteisöjen edustajat tulevat integrointiyhtiön hallituksen jäseniksi. Hallitukseen kuuluu yhteensä kuusi jäsentä, joista valtio nimeää kolme jäsentä. Valtion nimeämä edustaja toimii hallituksen puheenjohtajana ja jatkaa hallituksen puheenjohtajana perustettavassa rahapeliyhtiössä.

- Yhtiöjärjestyksellä määritellään integrointiyhtiön yllä olevan mukainen, rajattu tarkoitus.

Integrointiyhtiön arvioidut kustannukset vuosina 2015 - 2017 ovat 200 000-300 000 euroa ja enintään 1 miljoonaa euroa. Rahapeliyhteisöt vastaavat edellä kohdassa 2.1 mainitun tuotonjakoprosentin mukaisesti kaikista integrointiyhtiön kustannuksista.

3.2. Integrointiyhtiön toiminnan päätyminen

Rahapeliyhtiön aloittaessa toimintansa integrointiyhtiö puretaan tai vaihtoehtoisesti sen toimintaa muutetaan siten, että se voisi jatkaa uutena, perustettuna rahapeliyhtiönä. Osakassopimuksessa määrätään tarkemmin integrointiyhtiön toiminnan päättymiseen liittyvistä menettelytavoista.

3.3. Integrointiyhtiön osakassopimus

Integrointiyhtiön osakassopimus noudattaa talouspoliittisen ministerivaliokunnan ja tämän yhteisymmärryspöytäkirjan linjauksia ja tavoitteita rahapeliyhteisöjen rahapelitoimintojen yhdistämiseksi. Osakassopimus ei saa olla ristiriidassa itsenäisinä jatkaviin rahapeliyhteisöihin kohdistuvien kilpailuoikeudellisten rajoitusten ja muun rahapeliyhteisöihin kohdistuvan sääntelyn kanssa.

Osakassopimus sisältää muun ohessa määräykset seuraavista asioista:

- sopimuksen tausta ja tarkoitus
- integrointiyhtiön tarkoitus
- integrointiyhtiön perustaminen
- osakepääoma (30 000€:n osakepääoma, josta valtiolla on enemmistö)
- integrointiyhtiön hallintopalvelujen hoitaminen (kaksi suurinta rahapeliyhteisöä vastaavat) ja muiden kustannusten kattaminen (tuotonjakoprosentin suhteessa)
- sitoutuminen integrointiyhtiössä yksimielisesti päätettyjen suositusten ja linjausten toteuttamiseen
- integrointiyhtiön organisointi rahapeliyhteisöissä ja valtuutus integrointiyhtiön hallitukselle integrointiyhtiötoimitusjohtajan rekrytointiin
- menettelytavat integrointiyhtiön omistuksesta luopumiselle
- integrointiyhtiön purkaminen / sopimuksen voimassaolo

3.4. Viestintä

Yhdistämishanketta varten perustetaan rahapeliyhteisöjen yhteinen viestintäryhmä, joka toimii integrointiyhtiön hallituksen alaisuudessa ja ohjauksessa. Viestintäryhmän rooliin kuuluu myös eri rahapeliyhteisöissä tapahtuvan prosessia koskevan sisäisen ja ulkoisen viestinnän koordinointi.

4 Rahapeliyhtiön perustamisessa noudatettavat periaatteet

4.1. Perustaminen

Toisessa vaiheessa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto vastaa uuden yhtiön perustamisvalmistelusta yhteistyössä peliyhteisöjen kanssa talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjausten mukaisesti. Valmistelu organisoidaan ottaen huomioon rahapeliyhtiötä koskevan lainsäädännön valmistumisaikataulu.

Valmistelu pyritään kuitenkin käynnistämään etupainoisesti siten, että uusi rahapeliyhtiö on perustettu jo ennen lainsäädännön voimaantuloa kuitenkin niin, että sillä ei ole oikeutta rahapelien järjestämiseen eikä perustaminen ole ristiriidassa uudistettavan lainsäädännön voimaantuloon saakka itsenäisinä jatkaviin rahapeliyhteisöihin kohdistuvien kilpailuoikeudellisten rajoitusten ja muun rahapeliyhteisöihin kohdistuvan sääntelyn kanssa. Rahapeliyhtiön perustamisesta päättää valtioneuvosto.

Tässä perustamisvalmistelussa määriteltäisiin yhdistymisen tekninen toteutustapa ja sen taloudelliset ja muut ehdot, mukaan lukien arvioidut perustamiskustannukset ja niiden jako, laadittaisiin yhtiöjärjestys sekä valmisteltaisiin hallituksen ja hallintoneuvoston valinnat. Valtion velvollisuus mahdollisen kauppahinnan maksamiseen rahapeliyhtiöön siirrettävästä Raha-automaattiyhdistyksen ja Finfoto Oy:n rahapelitoimintaan liittyvästä omaisuudesta selvitetään erikseen. Uusi rahapeliyhtiö ottaisi hoitaakseen muun ohella integrointiyhtiön tehtävät ja sen toiminta integrointiyhtiönä lakkaisi. Perustetun yhtiön hallitus valmistelisi tulevan rahapeliyhtiön organisaatorakenteen sekä ottaisi hoitaakseen rekrytointiprosessit ja muun toiminnan käynnistämisen.

Valmistelussa käytetään ulkopuolisia neuvonantajia. Valmistelusta raportoidaan virkamiesvalmistelun koordinaatioryhmälle.

4.2. Henkilöstön asema

Yhdistämisprosessissa peliyhteisöjen henkilökunnan työsuhteisiin liittyviin kysymyksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Mahdollisia henkilöstöratkaisuja tehtäessä on noudatettava hyvää henkilöstöpolitiikkaa.

4.3 Muut huomioitavat seikat

Osapuolet tunnistavat nopean ja päättäväisen toteutuksen merkityksen rahapeliyhtiöiden yhdistämisen operatiiviselle onnistumiselle.

Rahapeliyhteisöt ja edunsaajaryhmät Veikkauksen edunvälittäjien verkosto, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry ja Suomen Hippos ry ovat antaneet lausunnon pöytäkirjasta. Rahapelien ohjausvastuussa olevat ministeriöt ovat antaneet pöytäkirjaan kommenttinsa.

LIITE 1

Rahapelitoiminnan järjestämiseen liittyvä selvitys hevosalan tulevaisuuden turvaamiseksi yhden toimijan mallissa

LIITE 2

Parlamentaariseen selvitykseen sisältynyt selvitys edunsaajien asemasta ja tuotonjakosuhteista

Liite 1

RAHAPELITOIMINNAN JÄRJESTÄMISEEN LIITTYVÄ SELVITYS HEVOSALAN TULEVAISUUDEN TURVAAMISEKSI YHDEN TOIMIJAN MALLISSA

Maa- ja metsätalousministerille

Suomen rahapelijärjestelmän vaihtoehtoisia ratkaisumalleja selvittäneen työryhmän (Sisäministeriön julkaisu 12/2015) mukaan Fintoto Oy:n rahapelitoiminnan mahdollisen yhdistämisen vaikutuksiin hevosalalle tulee kiinnittää erityistä huomiota. Työryhmän mukaan tämä edellyttää sitä, että maa- ja metsätalousministeriön johdolla tehdään selvitys siitä, miten hevosalan tulevaisuus voidaan mahdollisessa yhden toimijan mallissa turvata.

Seuraavassa on esitetty maa- ja metsätalousministeriön ja hevosalan yhteistyönä laatima yhteenveto niistä edellytyksistä, jotka tehdyn selvityksen mukaan ovat keskeisiä hevosalouden näkökulmasta yhden yhtiön mallissa. Yhteenveto koostuu neljästä kokonaisuudesta, jotka ovat:

- 1) hevosurheilun ja ravipelien kiinteä yhteys,
- 2) tuottojen kehityksen varmistaminen,
- 3) raviurheilun näkyvyys ja markkinointi sekä
- 4) pelien tuotekehittely.

Näitä kokonaisuuksia koskevat edellytykset tulee ottaa huomioon peliyhtiön järjestämistä koskevassa lainsäädännössä, yhtiön perustamissopimuksissa ja muissa uuden yhtiön perustamiseen liittyvissä järjestelyissä.

Rahapelitoiminnan ohella on korostettava hevosalan merkitystä maaseutuelinkeinojen ja maaseudun kehittämisessä. Hevosala muodostaa laajan kokonaisuuden, johon liittyy kilpailu-, valmennus- ja kasvatustoimintaa sekä paljon liitännäistä elinkeinotoimintaa. Näiden toimintojen myönteinen kehittyminen edellyttää, että hevosala on myös tulevaisuudessa oleellinen osa maaseudun ja maaseutuelinkeinojen strategisia painopistealueita.

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 2015

Jaana Husu-Kallio

Risto Artjoki

Kansliapäällikkö

Osastopäällikkö

Pekka Soini

Pertti Koskeniemi

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja

RAHAPELITOIMINNAN JÄRJESTÄMISEEN LIITTYVÄ SELVITYS HEVOSALAN TULEVAISUUDEN TURVAAMISEKSI YHDEN TOIMIJAN MALLISSA

Suomen rahapelijärjestelmän vaihtoehtoisia ratkaisumalleja selvittäneen työryhmän (Sisäministeriön julkaisu 12/2015) mukaan Fintoto Oy:n rahapelitoiminnan mahdollisen yhdistämisen vaikutuksiin hevosalalle tulee kiinnittää erityistä huomiota. Työryhmän mukaan tämä edellyttää selvitystä siitä, miten hevosalan tulevaisuus voidaan yhden toimijan mallissa turvata.

Hevostaloudella on tärkeä merkitys maaseutuelinkeinojen ja maaseudun kehittämisessä. Hevosala muodostaa laajan kokonaisuuden, johon liittyy kilpailu-, valmennus- ja kasvatustoimintaa sekä paljon liitännäistä elinkeinotoimintaa. Näiden toimintojen myönteinen kehittyminen edellyttää, että hevosala on myös tulevaisuudessa oleellinen osa maaseudun ja maaseutuelinkeinojen strategisia painopistealueita.

Seuraavassa on esitetty yhteenveto niistä tekijöistä, jotka ovat keskeisiä hevostalouden näkökulmasta yhden yhtiön mallissa.

1. Hevosurheilun ja ravipelien kiinteä yhteys

Raviurheilu ja pelaaminen liittyvät kiinteästi toisiinsa. Ravit ilmionä muodostuvat kahdesta kokonaisuudesta, jotka ovat urheilu ja siihen liittyvä pelitoiminta. Ravikilpailuissa maksettavien palkintojen rahoitus perustuu pääosin hevospelaamiseen toisin kuin muun urheilun rahoitus. Ravikilpailu- ja muun hevostalouteen liittyvän elinkeinotoiminnan harjoittaminen ovat riippuvaisia totopelitoiminnasta muodostuvista tuotoista. Jotta nykymuotoinen raviurheilu voidaan säilyttää, peliyhtiön tulee olla aktiivisesti mukana totoravien järjestämisessä ja kehittämisessä. Myös yhden yhtiön toimintamallissa on tärkeää, että maa- ja metsätalousministeriö vastaa hevosalaan liittyvästä kokonaisuudesta.

Edellä mainitun tavoitteen toteuttamiseksi

- yhtiön tulisi järjestää yhteistyössä raviratojen ja Suomen Hippos ry:n kanssa kilpailukysyntää tyydyttävä määrä totoraveja. Nykyhetken arvion mukaan määrä näyttäisi asettuvan noin 500 tapahtumaan vuositasolla. Toteuttamisessa tulee ottaa huomioon ravitapahtumien laadulliset ja määrälliset erot (esimerkiksi Kuninkuusravit 60 000 katsojaa ja 150 totomyyntipistettä radalla vs. yksittäiset lounasravit).
- yhtiön tulee omalta osaltaan luoda edellytykset kotimaiselle ravihevosten kasvatustoiminnalle. Ilman suomalaista ravihevospasvatusta, kilpailu- ja pelitoimintaa ei voida järjestää riittävän laajasti ja laadukkaasti.
- Suomen Hippos ry vastaa ravikilpailukalenterin suunnittelusta. Ravitapahtumien järjestäminen tulisi tehdä peliyhtiön ja yhdistyksen kesken yhteistyössä niin, että tapahtumien järjestämisessä

otetaan huomioon erityisesti kilpailijoista johtuva kysyntä eikä pelkästään pelimyynnin lähtökohdista.

- Suomessa on tällä hetkellä 43 totoraveja järjestävää ravirataa. Peliyhtiön tulee omalta osaltaan olla vaikuttamassa siihen, että riittävä alueellinen kilpailutarjonta ja raviratojen toimintaedellytykset totoravien järjestämiseen säilyvät.
- peliyhtiön, raviratojen ja Suomen Hippos ry:n välinen päätöksentekojärjestelmä tulisi järjestää niin, että se tukee parhaalla mahdollisella tavalla raviurheilun kokonaisuutta.

2. Tuottojen kehityksen varmistaminen

Hevospelitoiminta tulee yhden yhtiön mallissa yhdistää tiiviisti osaksi muuta peliyhtiön toimintaa. Keskeistä on turvata hevosurheilun rahoitus pitkällä aikajänteellä.

Edellä mainitun tavoitteen toteuttamiseksi

- yhtiön on sitouduttava kehittämään totopelejä olennaisena osana liiketoimintaa. Yhtiön tavoitteena tulee olla totopelien myynnin hallittu kasvu ja markkinaosuuden säilyminen vähintään nykytasolla.
- totopelien riittävä tarjonta tulisi pyrkiä varmistamaan kehittämällä kotimaista hevospelaamista ja tuottamalla samanaikaisesti kansainvälisiä pelikohteita. Ulkomaisia pelikohteita tulee tarjota aktiivisesti, jotta pelaaminen kanavoituu kotimaiseen peliyhtiöön.
- raviratojen toimintaedellytysten turvaamiseksi on pidettävä huolta kannustavuudesta siten, että luodaan järjestelmä, jolla taataan raviradoille riittävä osuus hevospelien myynnistä kaikissa olosuhteissa.
- yhtiön tuotoista tarkoitetun suhteellisen osuuden (4 %) lisäksi edellytetään tiettyä vuosittain maksettavaa euromääräistä minimimäärää mm. raviratakoneiston ylläpitämiseksi.
- yhtiön tulisi osallistua hevospelien kansainväliseen kehitysohjelmaan ja varmistaa yhteistyölle riittävät resurssit.
- yhtiön on kiinnitettävä huomiota erityisesti rahaliikenteen ohjaamiseen niin, että nykyvuotojen nopea ja tehokas tuloutus edunsaajille säilyy.

3. Raviurheilun näkyvyys ja markkinointi

Raviurheilu tarvitsee säilyäkseen näkyvyyttä. Yhden yhtiön mallissakin peliyhtiön keskeisiä tehtäviä on varmistaa raviurheilun näkyvyys. Ravipelien kiinnostavuus perustuu raviurheilun suosioon. Edellä mainitun tavoitteen toteuttamiseksi

- yhtiön on varmistettava, että kaikista totoraveista tuotetaan laadukas televisiolähetys ja viikon merkittävimmät ravitapahtumat esitetään valtakunnallisella televisiokanavalla korkeatasoisesti tuotettuna.
- totopelejä tulee kehittää ja markkinoida siten, että totopelien liikevaihdon sekä markkinointi- ja myyntipanosten suhde säilyy vähintään nykyisellä tasolla. Fintoto Oy käyttää nykyisin markkinaosuuttaan enemmän esimerkiksi ravien televisiointiin.
- yhtiön tehtävänä totopelien markkinoinnin ohella on raviurheilun markkinointiviestintä erityisesti viikon pää- ja suur tapahtumien osalta.

- yhtiön tulee varmistaa, että ravien kohde- ja tuloinformaatio säilyy laadultaan ja määrältään vähintään nykyisellä tasolla.

4. Pelien tuotekehittely

Totopelitoimintojen tuotekehitykselle on turvattava riittävät resurssit niin, että totopelit ja ravit ilmionä säilyttävät myös jatkossa vetovoimansa.

Edellä mainitun tavoitteen toteuttamiseksi

- arpajaislainsäädännön kehittäminen tulisi tehdä niin, että varmistetaan totopelien tasavertainen ja joustava tuotekehitysmahdollisuus ottaen huomioon sekä kotimainen että kansainvälinen kehitys.
- yhtiön tulisi kehittää totopelejä siten, että tuotteiden kysyntä säilyy. Investointien tulee vastata peliyhtiön muihin tuotteisiin käyttämiä panoksia.
- yhtiön tulisi osallistua kansainväliseen pelituotekehitykseen muiden hevospelejä tarjoavien yhtiöiden kanssa.

YHTEENVEDON TAUSTAPERUSTELUT

Edellä on esitetty yhteenveto tekijöistä, jotka ovat keskeisiä hevostalouden toimintaedellytysten turvaamiseksi yhden yhtiön mallissa. Tänä päivänä merkittävä osa hevosistamme on urheilukäytössä. Voimakkaasti kehittynyt ravikilpailutoiminta on osaltaan mahdollistanut hevostaloudessamme tapahtuneen myönteisen kehityksen. Totopelitoiminnasta kertyneillä varoilla on ollut mahdollista tukea kotimaista hevoskasvatusta ja parantaa kilpailu- ja valmennustoiminnan yleisiä puitteita ja toimintaedellytyksiä. Koska hevospelien tuotot ja niistä maksettavat palkinnot ovat hevostalouden merkittävin rahoituslähde, ravikilpailutoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen on siten koko alan avainkysymyksiä myös tulevaisuudessa. Hevostaloudella on tärkeä rooli myös maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen kehittämisen kannalta. Omalta osaltaan se tukee myös maaseudun elinvoimaistamista. Seuraavassa on esitetty tarkemmin perustelut edellä yhteenvedossa tarkoitetuista tekijöistä, joilla on oleellinen merkitys hevosalan kannalta rahapeliteiminnan mahdollisessa rakennejärjestelyssä.

1. Hevosurheilun ja ravipelien kiinteä yhteys

Raviurheilu ja pelaaminen liittyvät kiinteästi toisiinsa. Ravit ilmiönä muodostuvat kahdesta kokonaisuudesta, jotka ovat urheilu ja siihen liittyvä pelitoiminta. Ravikilpailuissa maksettavien palkintojen rahoitus perustuu pääosin hevospelaamiseen toisin kuin muun urheilun rahoitus. Ravikilpailu- ja muun hevostalouteen liittyvän elinkeinotoiminnan harjoittaminen ovat riippuvaisia totopelitoiminnasta muodostuvista tuotoista. Jotta nykytuotoinen raviurheilu voidaan säilyttää, peliyhtiön tulee olla aktiivisesti mukana totoravien järjestämisessä ja kehittämisessä. Myös yhden yhtiön toimintamallissa on tärkeää, että maa- ja metsätalousministeriö vastaa hevosalaan liittyvästä kokonaisuudesta.

⇒ *Hevosalan on arvioitu työllistävän sekä päätoimisesti että osa-aikaisesti kaikkiaan noin 15 000 henkilöä, suurelta osin muualla kuin kaupunkikeskittymissä. Hevostaloudella on laajat liitännäisvaikutukset myös maaseutuelinkeinoihin ja tulevaisuudessa hevostalous voi nykyistään voimakkaammin tuottaa täydentävää ja päätuotantosuuntaa tukevia elinkeinomahdollisuuksia maaseudulla.*

Edellä mainitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Yhtiön tulisi järjestää yhteistyössä raviratojen ja Suomen Hippos ry:n kanssa kilpailukysyntää tyydyttävä määrä totoraveja. Nykyhetken arvion mukaan määrä näyttäisi asettuvan noin 500 tapahtumaan vuositasona. Toteuttamisessa tulee ottaa huomioon ravitapahtumien laadulliset ja määrälliset erot (esimerkiksi Kuninkuusravit 60 000 katsojaa ja 150 totomyyntipistettä radalla vs. yksittäiset lounasravit).

⇒ *Suomen Hippos ry vastaa kilpailukalenterin suunnittelusta. Kalenterin suunnittelussa otetaan huomioon erityisesti se, miten ravihevosten lukumäärä jakaantuu alueellisesti ja missä peliin kohdistuva kysyntä kohtaa hevosten tarjonnan. Tärkeää on, että turvataan sekä ammattilaisten että harrastajien toimintaedellytykset koko maassa. Kilpailukalenteri on tärkeä työkalu, kun alan*

resursseja kohdennetaan alan tavoitteiden mukaisesti. Tästä syystä peliyhtiö ei voi puhtaasti omista lähtökohdistaan määrittellä tapahtumien määrää tai alueellista kohdistamista.

Pelitoiminnan järjestämiseen liittyy eritasoisissa tapahtumissa hyvin erityyppisiä tehtäviä. Suurimmissa tapahtumissa peliyhtiön tulee olla tapahtuman suunnittelussa alusta asti mukana, jotta voidaan varmistaa pelipalveluiden virheetön toteutuminen tapahtumassa. Peliyhtiön tulee huolehtia tapahtumatasolla pelitoimintaan liittyvien viranomaisvelvoitteiden täyttymisestä sekä siitä, että pelipalveluiden taso on asiakkaiden tarpeiden mukaisesti järjestetty.

- Yhtiön tulee omalta osaltaan luoda edellytykset kotimaiselle ravihevosten kasvatustoiminnalle. Ilman suomalaista ravihevostasvatusta kilpailu- ja pelitoimintaa ei voida järjestää riittävän laajasti ja laadukkaasti.
- ⇒ *Vuonna 2014 Suomessa syntyi lämminverisiä ravihevosia yhteensä 1212 kpl ja suomenhevosia yhteensä 1003 kpl. Suomalaisen hevostalouden kivijalka onkin kotimainen hevostasvatus. Pääosa hevostasvatuksesta tapahtuu edelleen maaseudulla. Kokonaisuutena arvioiden vain sellaiset hevostaloudet, joiden oma kasvatus on riittävän vahvaa, voivat menestyä tulevaisuudessa. Hevostalouden ja -kulttuurin näkökulmasta on epätarkoituksenmukaista, että toiminta perustuisi muualla tapahtuvaan kasvatustoimintaan.*
- Suomen Hippos ry vastaa ravikilpailukalenterin suunnittelusta. Ravitapahtumien suunnittelu tulisi tehdä peliyhtiön ja yhdistyksen kesken yhteistyössä niin, että tapahtumien järjestämisessä otetaan huomioon erityisesti kilpailijoista johtuva kysyntä eikä pelkästään pelimyyntin lähtökohdista.
- ⇒ *Kilpailutoimintaa ei voida toteuttaa ilman tarkkaa analyysia hevosten maantieteellisestä sijainnista. Suomen Hippos ry ylläpitää hevosrekisterejä, joten Suomen Hippoksella on keskeinen rooli kilpailutoiminnan suunnittelussa. Tällä hetkellä Fintoto Oy järjestää totopelit raviradoilla siten, että tapahtumien luonteen erilaisuus tulee huomioitua. Yhtiön henkilöstö kuljettaa, asentaa ja operoi jokaisen ravitapahtuman (yli 500 kpl vuodessa) paikan päällä. Rahapeliyhteisöjen yhdistäminen ei tuota synergiaetuja totopelien käytännön operointiin.*
- Suomessa on tällä hetkellä 43 totoraveja järjestävää ravirataa. Peliyhtiön tulee omalta osaltaan olla vaikuttamassa siihen, että riittävä alueellinen kilpailutarjonta ja raviratojen toimintaedellytykset totoravien järjestämiseen säilyvät.
- ⇒ *Kattava totoraveja järjestävä ravirataverkko turvaa parhaiten ammattilaisten ja harrastajien toimintaedellytykset kaikkialla Suomessa. Mikäli ravirataverkkoa supistetaan, erityisesti raviurheilun harrastusmahdollisuudet vähenevät olennaisesti. Vuonna 2014 Suomessa oli rekisteröityjä valmentajia kaikkiaan 3 393, mikä kansainvälisessä vertailussa on paljon. Rekisteröityneitä ohjastajia oli yhteensä 1 960 ja kilpailleita hevosia noin 7 200.*
- Peliyhtiön, raviratojen ja Suomen Hippos ry:n välinen päätöksentekojärjestelmä tulisi järjestää niin, että se tukee parhaalla mahdollisella tavalla raviurheilun kokonaisuutta.

⇒ Tällä hetkellä raviradat, Suomen Hippos ry ja Fintoto Oy toimivat kiinteässä yhteistyössä raviurheilua ja hevosalaa koskevassa päätöksenteossa. Suomen Hippos ry omistajana nimeää yhtiön hallituksen jäsenistä puolet. Lisäksi raviratojen, Suomen Hippoksen ja Fintoton välillä on monenlaista käytännönläheistä, päivittäistä ja jatkuvaa yhteistyötä. Yhden yhtiön mallissa tulisi päätöksenteko ja käytännön toimintamallit olla sellaisia, joissa alan toimijat ovat keskeisesti mukana. Raviratojen motivaation säilyttämiseksi on tärkeää, että radat voivat vaikuttaa tulokseensa ja menestykseensä omalla panoksellaan. Mahdollisessa yhden yhtiön mallissa mittarit, joiden pohjalta alan sisäiset resurssit jaetaan, tulisi uudistaa.

2. Tuottojen kehityksen varmistaminen

Hevospelitoiminta tulee yhden yhtiön mallissa yhdistää tiiviisti osaksi muuta peliyhtiön toimintaa. Keskeistä on turvata hevosurheilun rahoitus pitkällä aikajänteellä.

Edellä mainitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Yhtiön on sitouduttava kehittämään totopeliejä olennaisena osana liiketoimintaa. Yhtiön tavoitteena tulee olla totopelien myynnin hallittu kasvu ja markkinaosuuden säilyminen vähintään nykytasolla.
- ⇒ Yhden yhtiön mallissa hevospelit edustavat noin neljää prosenttia kokonaisuudesta. Tällä hetkellä Fintoto Oy panostaa vuosittain noin viisi miljoonaa euroa ravien televisiointiin. Tämä panostus on tärkeää, jotta raviurheilu ilmionä jatkuisi. Televisioinnista aiheutuvat kulut tulisi sisällyttää peliyhtiön budjettiin.
- Totopelien riittävä tarjonta tulisi pyrkiä varmistamaan kehittämällä kotimaista hevospeliamista ja tuottamalla samanaikaisesti kansainvälisiä pelikohteita. Ulkomaisia pelikohteita tulee tarjota aktiivisesti, jotta pelaaminen kanavoituu kotimaiseen peliyhtiöön.
- ⇒ Kotimaisten pelikohteiden turvaaminen on olennaista hevospelaamisen tulevaisuuden kannalta. Tanskassa Dantoto yhdistettiin valtiolliseen Danske Spil:iin vuonna 2000. Danske Spil aloitti kansainvälisten pelikohteiden tarjonnan laajasti sulautumisen jälkeen, aikaisemmin kansainvälisiä kohteita ei tarjottu lainkaan. Tanskalaisten hevospelikohteiden vaihto on laskenut 387 miljoonasta kruunusta 129 miljoonaan kruunuun viime vuoteen mennessä. Samaan aikaan kokonaisvaihto on kasvanut 390 miljoonasta 493 miljoonaan kruunuun. Ennen yhdistymistä vuonna 1999 Tanskassa hevospelien kokonaisvaihto oli 433 miljoonaa kruunua. Hevospelaaminen on siten kasvanut vain noin 14 prosenttia viimeisen 15 vuoden aikana kun pelitoiminta yhdistettiin.

Kansainvälisiä hevospelikohteita tulisi tarjota myös yhden yhtiön mallissa, jotta pelaaminen voidaan kanavoida kotimaiseen peliyhtiöön. Asiakkaat pelaavat kiinnostavia kansainvälisiä pelikohteita ulkomaisten toimijoiden kautta ellei samaan pelikohteeseen ole mahdollista pelata kotimaisen peliyhtiön kautta. Pelaajien kiinnostuksen kannalta ratkaisevaa ovat isot kansainväliset poolit, joissa kokonaispelivaihto on riittävän houkutteleva. Totopelit ovat muuttuvan kertoimen pelejä, joissa pelivaihdon suuruus luo asiakkaille kiinnostusta osallistua peliin.

Fintoto Oy:llä on tällä hetkellä laajat ja toimivat kansainväliset yhteistyösuhteet, jotka mahdollistavat nykyiset yhteispoolit. Vuonna 2015 yhtiön kautta pelataan kansainvälisiä pelikohteita arviolta noin 40 miljoonalla eurolla ja muualta Suomeen noin 12 miljoonaa euroa. Yleinen kansainvälinen kasvava trendi on, että hevoskilpailuja pelataan yhteisiin pooleihin eri maiden välillä entistä enemmän.

- Raviratojen toimintaedellytysten turvaamiseksi on pidettävä huolta kannustavuudesta siten, että luodaan järjestelmä, jolla taataan raviradoille riittävä osuus hevospelien myynnistä kaikissa olosuhteissa.
- ⇒ *Fintoto Oy tuloutti totopelien tuottoja vuonna 2014 raviradoille yhteensä noin 27 miljoonaa euroa. Radat maksoivat saaduista tuotoista palkintoina hevosomistajille noin 18,5 miljoonaa euroa. Raviradat pystyvät nykyisellä tuotonjakomallilla vastaamaan omasta taloudestaan niin, että ne asettavat palkintotasonsa omaan maksukykyynsä sopivaksi. Jokainen ravirata vastaa itsenäisesti taloudestaan, minkä vuoksi radoille on jätettävä mahdollisuus vaikuttaa muun muassa omien raviensa palkintoihin. Raviradoilla on erilaisia vastuita raviurheilun toimintaedellytyksien turvaamisesta ja myös erilaiset toimintaympäristöt. Osa raviradoista toimii ympärivuotisesti ja tarjoaa harjoitusolosuhteet läpi vuoden. Tällöin radan ylläpitokustannukset nousevat merkittävästi. Ratojen kustannusrakenne ei näin ollen perustu pelkästään kilpailutoimintaan, vaan harjoitusmahdollisuuksien järjestäminen aiheuttaa myös merkittävät kulut. Radat myös toimivat erilaisissa toimintaympäristöissä, jolloin pelitoiminnasta saaduilla tuotoilla voidaan vaikuttaa radan toimintaedellytyksiin. Raviratojen pelitoiminnasta saamat tuotot perustuvat pelikohteiden eli ravikilpailujen järjestämiseen ja omalla alueella tapahtuvaan totopelimyyntiin. Raviratojen motivaation säilyttämiseksi ravikilpailujen järjestämisestä ja aluemyynnistä tulisi palkita tuloksiin perustuen. Samoin raviratojen pelimyynsiä edistäneet toimenpiteet tulee ottaa huomioon tuottojen jaossa.*
- Yhtiön tuotoista tarkoitettun suhteellisen osuuden (4 %) lisäksi edellytetään tiettyä vuosittain maksettava euromääräistä minimimäärää mm. raviratakoneiston ylläpitämiseksi.
- ⇒ *Peliyhtiön tuotoista tarkoitettu suhteellinen osuus (4 %) tuotoista ei ole riittävä ravitoiminnan turvaamiseksi nykyisellä tasolla, vaan yhden toimijan malliin siirryttäessä tarvitaan myös vuosittainen euromääräinen minimimäärä. Ravirataverkoston ylläpito ja kehittäminen edellyttävät merkittävää euromääräistä panostusta vuosittain. Vasta ylläpitokustannusten jälkeen voidaan tuottoja ohjata hevosomistajille ja kasvattajille palkintoina. Minimimäärän määrittelyn kautta voidaan luoda edellytykset pitkäjänteiselle suunnittelulle ravirataverkostossa.*
- Yhtiön tulisi osallistua hevospelien kansainväliseen kehitystyöhön ja varmistaa yhteistyölle riittävät resurssit
- ⇒ *Kansainvälistä yhteistyötä tehdään nykyisin erityisesti kilpailutoiminnassa ja pelien tuotekehityksessä. Yhden yhtiön mallissa yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa tulisi edelleen kehittää. Mikäli tätä yhteistyötä ei tehdä ja voida varmistua siitä, että suomalaisille asiakkaille tarjotaan kilpailukykyisiä tuotteita, on vaarana, että kotimaiset asiakkaat ainakin osittain siirtyvät ulkomaisten peliyhtiöiden asiakkaiksi.*

- Yhtiön on kiinnitettävä huomiota erityisesti rahaliikenteen ohjaamiseen niin, että nykyuotoinen nopea ja tehokas tuloutus edunsaajille säilyy.
- ⇒ *Nykyisin pelitoiminnan tuotot tuloutetaan edunsaajille nopealla rytmillä, viimeistään kahden viikon kuluessa pelin myyntitapahtumasta. Tuottojen jako on rakennettu kannustavaksi. Yhden yhtiön mallissa on tärkeää varmistaa raviradan toiminnan ja sen saamien tuottojen välinen yhteys. Nykymallissa pelitoiminnan tuotot jaetaan nk. alue- ja kohdetuottoihin. Aluetuotoilla tarkoitetaan sitä myyntiosuutta, joka on syntynyt raviradan omalla vaikutusalueella. Esimerkiksi Vermon ravirata voi omilla myyinnedistämisen ja markkinoinnin toimenpiteillään kehittää oman alueensa totopelipisteiden myyntiä. Oman alueen myyntituottojen kasvun hyöty ohjataan suoraan Vermolle. Näin ollen raviradalla on vahva intressi pelimyyntin kehittämiseen myös totopelipisteissä. Kohdetuotot ovat puolestaan tuottoja, jotka ohjataan ravit järjestäneelle raviradalle. Jos ravirata järjestää urheilullisesti ja pelillisesti laadukkaat lähdöt, se tuottaa paremman pelivaihtonsa ansiosta suoraan tuottoja raviradalle. Raviradan kannattaa siten kehittää omien raviensa laatutasoa.*

Olenainen kysymys onkin, miten raviratojen motivaatio voidaan säilyttää yhden yhtiön tuotonjakomallissa. Jos ala saa neljä prosenttia rahapeliyhtiön kokonaistuotoista ilman omaa panostustaan, miksi raviradat ja muut alan toimijat yrittäisivät kehittää toimintaansa. Vaarana olisi, että raviradat ja muut toimijat lopettaisivat kehitystoimintansa ja vähentäisivät panostustaan, jos sillä ei olisi vaikutusta omaan tulokseen. Tällainen kehitys on nähty muun muassa Yhdysvalloissa (Racinet) ja Italiassa. Molemmissa esimerkeissä hevosurheilua tuettiin raha-automaattien tuotoilla. Aluksi ratojen tuotot kasvoivat, kunnes raha-automaattien tuotot ohjattiin muihin tarkoituksiin. Koska radat eivät olleet kiinnostuneita ja motivoituneita omasta toiminnastaan "varman tulonmuodostuksen" vuoksi, toiminta heikkeni. Tämän vuoksi on tärkeää, että tuotonjakoon löydetään ratkaisu, jolla ratoja motivoidaan kehittämään toimintaansa.

3. Raviurheilun näkyvyys ja markkinointi

Raviurheilu tarvitsee säilyäkseen näkyvyyttä. Yhden yhtiön mallissakin peliyhtiön keskeisiä tehtäviä on varmistaa raviurheilun näkyvyys. Ravipelien kiinnostavuus perustuu raviurheilun suosiin.

Edellä mainitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Yhtiön on varmistettava, että kaikista totoraveista tuotetaan laadukas televisiolähetys ja viikon merkittävimmät ravitapahtumat esitetään valtakunnallisella televisiokanavalla korkeatasoisesti tuotettuna.
- ⇒ *Suomen kaikki totopeliravit (yli 500 tapahtumaa) televisioidaan tällä hetkellä suorina lähetyksinä ja näytetään Fintoton Oy:n omalla TotoTV-kanavalla. Fintoto Oy (aikaisemmin Suomen Hippos ry) on panostanut ravien televisiointiin ja erityisesti suoriin lähetyksiin määrätietoisesti vuodesta 1995 alkaen. Hevospelivaihtojen hyvä kehitys vuodesta 1995 alkaen on perustunut ravien pelaamiseen suorien TV-lähetyksien välityksellä. Koko raviurheilun näkyvyyden kannalta on olen-*

naista, että ravit näkyvät laajasti valtakunnallisilla TV-kanavilla. Tällä hetkellä raveja näytetään suorina lähetyksinä seitsemänä tuntina viikossa MTV:n kanavilla. Joka lauantai viikon parhaimmat ravit esitetään MTV3-kanavalla osittain suorana lähetyksenä kello 17-18.

- ⇒ *Miten yhden yhtiön mallissa varmistetaan, että kaikki ravit edelleen televisioidaan laadukkaasti (monikamerainen HD-kuva) ja niille turvataan monipuolinen jakelu? Nykyisin TotoTV-kanava välitetään kaikkien kaapeliyhtiöiden välityksellä, IPTV-palveluna, steaminginä Internetissä ja mobiilina. Yhden yhtiön mallissa saattaa olla vaikea perustella, miksi raviurheilun TV-lähetykset ja jakelu kustannetaan kun samanaikaisesti monet muut urheilulajit (esim. jalkapallon Veikkausliiga) vastaavat omista televisioinneistaan. Kustannuksia ei voi myöskään siirtää Suomen Hippoksen tai raviratojen maksettavaksi.*
- *Totopelejä tulee kehittää ja markkinoida siten, että totopelien liikevaihdon sekä markkinointi- ja myyntipanosten suhde säilyy vähintään nykyisellä tasolla. Fintoto Oy käyttää nykyisin markkinaosuuttaan enemmän esimerkiksi ravien televisiointiin. Yhtiön tehtävänä totopelien markkinoinnin ohella on raviurheilun markkinointiviestintä erityisesti viikon päätapahtumien ja suur tapahtumien osalta.*
  - *Ravitapahtumat ja pelit muodostavat kokonaisuuden, jossa on tarkoituksenmukaista toteuttaa ns. ristiinmarkkinointia. Markkinoinnin resurssit on nykyisin kohdistettu Fintoto Oy:lle, mutta yhtiö on toteuttanut markkinointiaan siten, että pelimarkkinoinnilla on tuettu tapahtumamarkkinointia. Tämä on tukenut tapahtumien menestystä ja ollut tehokasta niin pelin kuin tapahtumien kannalta. Lisäksi pelisääntöjen mukaisia bonuskertymiä ja muita peliä edistäviä toimia on kohdennettu erityisesti suur tapahtumiin, mikä on lisännyt tapahtumien vetovoimaa.*
  - *Yhtiön tulee varmistaa, että ravien kohde- ja tulostiedon informaatio säilyy laadultaan ja määrältään vähintään nykyisellä tasolla.*
  - *Ravien kohde- ja tulostiedon informaatio on tärkeä tiedonlähde raviurheilusta kiinnostuneille. Ravien tulokset on luettavissa käytännössä kaikista merkittävistä medioista. Tulostiedon informaatioon on aina liitetty myös pelitiedon informaatio ja nykyjärjestelmässä vastuu tiedon eteenpäin saattamisesta on ollut peliyhtiöllä. Näin asian tulee olla jatkossakin, koska pelitiedon informaatio on saatavissa ainoastaan peliyhtiöltä.*
  - *Kohdeinformaation levittämisessä Fintoto Oy:llä on myös merkittävä rooli. Yhtiö on pitänyt huolta, että kohdeinformaatiota on kattavasti saatavilla pelipisteissä ja internetissä. Kohdeinformaation levittämiseksi yhtiöllä on laaja kumppaniverkosto, joka on taannut tiedon laajan jakelun kiinnostuneille. Tämän merkitys ei tule vähenemään jatkossakaan, joten yhden yhtiön mallissa peliyhtiöllä on merkittävä vastuu asiassa.*

4. Pelien tuotekehittely

Totopelitoimintojen tuotekehitykselle on turvattava riittävät resurssit niin, että totopelit ja ravit ilmionä säilyttävät myös jatkossa vetovoimansa.

Edellä mainitun tavoitteen toteuttamiseksi

- arpajaislainsäädännön kehittäminen tulisi tehdä niin, että varmistetaan totopelien tasavertainen ja joustava tuotekehitysmahdollisuus ottaen huomioon sekä kotimainen että kansainvälinen kehitys.
- *Voimassa oleva arpajaislainsäädäntö rajoittaa uusien totopelien kehittelyä. Hevospelaaminen on kehittymässä samaan suuntaan kuin muut rahapelien muodot, joissa peleihin luodaan erilaisia liitännäisominaisuuksia. Näin syntyy nk. hybridi-pelejä. Tällaisessa pelissä voitto voidaan ratkaista sekä hevoskilpailun että siihen liittyvän, esimerkiksi arvonnän yhteistuloksena. Esimerkkinä tällaisesta pelistä on Ranskan hevospeliyhtiö PMU:n toimeenpanema Quinte+, joka on erittäin suosittu. Päävoitto muodostuu niin, että asetetaan viisi hevosta paremmuusjärjestykseen ja lisäksi erillinen arvonta neljästä satunnaisesta numerosta. Arpajaislainsäädäntöä olisi kehitettävä siten, että kuluttajan näkökulmasta erottuva tekijä olisi primäärinen eli hevoskilpailun lopputulos. Arpajaislain tulisi sallia hevospeleihin muista rahapeleistä tunnistettavia muotoja, kuten lisäarvonnät.*
- Yhtiön tulisi kehittää totopelejä siten, että tuotteiden kysyntä säilyy. Investointien tulee vastata peliyhtiön muihin tuotteisiin käyttämiä panoksia.
- ⇒ *Fintoto Oy on koko olemassaolonsa ajan investoinut huomattavasti pelien ja niiden myymisen kehittämiseen. Hevospelit poikkeavat ominaisuuksiltaan muusta pelitarjonnasta ja niiden kehittäminen on jatkuva prosessi. Yhden yhtiön mallissa hevospelien tuotekehitys ei saa hidastua tai pysähtyä. Uuden yhtiön tulisi varmistaa riittävät kehitysresurssit ja mahdollisuudet investoinneille totopelien kehittämiseksi. Tuotonjaossa käytetty neljän prosentin osuus kokonaisuudesta ei ole tuotekehityksessä riittävä taso. Fintoto Oy:n osuus pelien ja pelijärjestelmien kehitys- ja investointikustannuksista Suomessa on ollut merkittävästi isompi. Neljän prosentin osuudella kokonaisuudesta ei hevospelien tuotekehitystä voida riittävällä tasolla turvata.*
- Yhtiön tulisi osallistua kansainväliseen pelituotekehitykseen muiden hevospelejä tarjoavien yhtiöiden kanssa.
- ⇒ *Hevospelaaminen on enenevässä määrin kansainvälistymässä. Kansainvälinen yhteispelaaminen mahdollistaa suuremmat vaihdot ja sitä kautta asiakkaiden lisääntyvän kiinnostuksen. Lisäksi kansainvälisillä hevospeliyhtiöillä on merkittävästi (PMU:n liikevaihto n. 10 miljardia euroa) enemmän resursseja pelituotekehitykseen kuin kotimaisella toimijalla. Kansainvälinen yhteistyö on tärkeää totopelien tulevaisuudelle myös yhden yhtiön mallissa.*

Liite 2

5 Edunsaajien asema ja tuotonjakosuhteet

5.1 Tarkastelun rajaus

Tämä osuus selvityksestä on valmisteltu hankkeen erillisessä edunsaajatyöryhmässä. Tässä selvityksen osuudessa ei ole ollut mahdollista tarkastella kaikkia edunsaajien asemaan vaikuttavia tekijöitä. Tämän takia tarkastelu on rajoitettu koskemaan vain keskeisiä edunsaajien asemaan liittyviä näkökohtia. Työryhmä toteaa, että huolellista vaikuttavuusarviointia on syytä jatkaa. Lähtökohtana on, että riippumatta siitä, mikä vaihtoehtoinen rahapelien toimeenpanomalli valitaan, edunsaajien nykyinen kolmen lakisääteisen tuottojen käytön malli säilytetään myös tulevaisuudessa. Tämän mukaisesti rahapelitoiminnan tuotot käytetään urheilun, liikuntakasvatukseen, tieteen, taiteen ja nuorisokasvatukseen edistämiseen, terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen sekä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen.

Riippumatta valittavasta ratkaisumallista eräitä välillisiä vaikutuksia kuitenkin aiheutuu. Nämä vaikutukset liittyvät lähinnä tuotonjakoa koskeviin päätöksentekojärjestelmiin. Tässä selvityksessä on aiemmin tehtyjen selvitysten perusteella pidetty tarkoituksenmukaisena tarkastella myös mahdollisuuksia vahvistaa edunsaajien asemaa tuotonjakoa koskevassa päätöksenteossa. Rahapelipoliittisesta näkökulmasta arvioituna työryhmä pitää tarkoituksenmukaisena, että rahapelitoimintaa varten perustettavan uuden yhtiön hallintorakenteeseen tulee kytkeä Veikkaus Oy:n nykyistä hallintoneuvostoa vastaava elin. Hallintoneuvostossa olisivat edustettuina yhtä suurin osuuksin ainakin parlamentaarisesti valitut edustajat ja edunsaajien valitsevat edustajat. Uuden yhtiön hallitus tulee koostaa osaamisperusteisesti huomioiden erityistehtävayhtiön luonne.

5.2 Edunsaajien osallistuminen tuotonjakopäätöksiin

Edunsaajat tulee kytkeä rahapelituotoista RAY:n edunsaajille myönnettävistä avustuksista päätettäessä kiinteäksi osaksi tuotonjakoministeriön päätöksentekoa. RAY:n edunsaajien edustajista muodostettava edunsaajaneuvosto tai edunsaajaneuvostot voisi olla toimiva järjestely. Edunsaajaneuvostoista säädettäisiin lailla. Edunsaajaneuvostot tekisivät esitykset ohjeellisesta tuotonjakosuunnitelmasta ja vuosittaisesta avustuspäätöksestä. Edunsaajaneuvoston kautta saataisiin päätöksentekoa varten tarpeellinen asiantuntija- ja kansalaisjärjestönäkökulma ja siten voitaisiin tehostaa kolmannen sektorin toimintaedellytysten turvaamiseksi annettavien avustusten vaikuttavuutta. Taiteen, tieteen, liikunnan ja nuorison edunsaajille myönnettäviä avustuksia koskeva päätöksenteko säilyisi ennallaan. Hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen tarkoitettut tuotot ohjautuisivat yhden toimijan mallissa pääosin Fintoto Oy:n sijasta Suomen Hippos ry:n päätöksillä suoraan alalle ja valtiolle kertyvien tuottojen käytöstä päättäisi nykyiseen tapaan maa- ja metsätalousministeriö. Jos Fintoto Oy jatkaisi itsenäisenä yhtiönä, olisi Suomen Hippos ry yhtiön omistajana mukana tuotonjakoa koskevassa päätöksenteossa kuten nytkin.

5.3 Uusi tuotonjakolaki

Rahapeliyhteisöjen tuotonjako perustuu nykyisin RAY:n ja Fintoto Oy:n maa- ja metsätalousministeriön kautta jaettavien varojen osalta annettuihin erillisiin tuotonjakolakeihin. Sen sijaan Fintoto Oy:n kautta jaettavien tuottojen käytössä noudatetaan arpajaislakia. Veikkausvoittovarojen jakoon sovelletaan muun ohella opetus- ja kulttuuritoiminnan rahoituksesta annettua lakia ja valtionavustuslakia.

Nykyinen kolmeen eri säädökseen perustuva tuotonjakomalli on sinällään toiminut hyvin. Kolmen erillisen tuotonjakosäännöksen mallia ei voida kuitenkaan pitää tarkoituksenmukaisena tilanteessa, jossa rahapelien toimeenpanosta vastaisi vain yksi yhtiö. Tämä ei olisi tarkoituksenmukaista myös-

kään tilanteessa, jossa RAY:n ja Veikkaus Oy:n rahapelitoiminta siirrettäisiin yhteen yhtiöön ja Fintoto Oy jatkaisi erillisenä yhtiönä. Vaikka rahapelien toimeenpanoa jatkettaisiin tulevaisuudessakin kolmen erillisen toimijan mallin mukaisesti, on tuottojen jakoon liittyvien menettelyjen yhdenmukaistamiseksi tarkoituksenmukaista säätää tuotonjaosta yhdellä yhteisellä tuotonjakolailla. Työn lähtökohtana tulee olla järjestöjen autonomian kunnioittaminen ja byrokratian vähentäminen. Tuotonjaon perusteen yhdenmukaistaminen ei saa johtaa edunsaajien kannalta alenevaan rahoitukseen.

Veikkaus Oy:n ja Fintoto Oy:n tuottoina jaetaan rahapeliyhteisön asianomaisen tilikauden voittoa sekä voittovaroista myönnettyistä lainoista kertyviä kuoletuksia, korkoja ja uudelleen jaettaviksi palautuvia varoja. RAY:n tuottoina jaetaan edellisen tilikauden voittoa ja uudelleen jaettaviksi palautuvia varoja. Jos siirrytään yhden yhtiön malliin tai malliin, jossa RAY:n ja Veikkaus Oy:n rahapelitoiminta yhdistettäisiin, on tuotonjaon peruste yhdenmukaistettava. Edunsaajien toiminnan pitkäjänteisen suunnitelmallisuuden varmistamiseksi olisi tarkoituksenmukaista ottaa tuottojen jakoperusteeksi nykyinen RAY:n edellisen tilikauden vahvistettuun tilinpäätökseen perustuva malli.

Rahapeliyhteisöjen tuotot otettaisiin totopelien tuotoista raviradoille jaettavia osuuksia lukuun ottamatta nykyiseen tapaan arviomäärärahoina valtion talousarvioon. Kansalaisjärjestöjen ja muiden edunsaajien toiminnan suunnittelun tehostamiseksi on perusteltua tehdä vuosittaista jakopäätöstä pitempiaikainen useampaa vuotta koskeva ohjeellinen jakosuunnitelma. RAY:n edunsaajien osalta tällainen kolmeksi vuodeksi laadittava ohjeellinen tuottojen käyttösuunnitelma on jo käytössä. Ohjeellinen käyttösuunnitelma ei olisi sitova, vaan sillä määriteltäisiin tavoitteellisesti tuottojen käytön periaatteelliset linjaukset ja tavoitteet.

Tuotonjakolain valmistelusta vastaisi sisäministeriö kiinteässä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, maa- ja metsätalousministeriön sekä edunsaajien edustajien kanssa.

5.4 Tuotoista jaettavien avustusten edunsaajakohtainen jakosuhte

Tuotonjakolailla säädettäisiin eri edunsaajatahojen keskinäisestä jakosuhteesta samaan tapaan kuin nykyisin säädetään veikkausvoittovarojen edunsaajien keskinäisistä jakosuhteista.

Tuotonjakopäätökset tehtäisiin nykyisen edunsaajajaon mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriössä, sosiaali- ja terveysministeriössä sekä hevostalousmäärärahan osalta maa- ja metsätalousministeriössä. Pääosin raviradoille menevän osuuden jaosta päättäisi kuitenkin Suomen Hippos ry.

Yhden yhtiön mallissa tuotonjakolaissa jakosuhte ilmaistaisiin eri edunsaajatahoille määriteltävänä prosentuaalisena osuutena jaettavaksi tulevan tuotto-osuuden kokonaismäärästä. Näin meneteltäisiin myös RAY:n ja Veikkaus Oy:n edunsaajien suhteen tilanteessa, jossa näiden yhteisöjen rahapelitoiminta yhdistettäisiin. Kaikissa tapauksissa Fintoto Oy:n tuotot jakautuisivat nykyiseen tapaan maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä jaettaviksi tuleviin hevostalousmäärärahaan ja totopelien tuotosta pääosin raviradoille jaettaviin osuuksiin.

Tuotonjakolailla säädettävän jakosuhteen tarkoituksena olisi vakiinnuttaa arpajaislailla säädettyjen rahapelituottojen käyttötarkoitusten nykyiset keskinäiset jakoperusteet ja tuotoista jaettaviksi tulevat osuudet. Tuotonjakolailla ei myöskään muutettaisi veikkausvoittovaroista jaettavien avustuksia saavien yleishyödyllisten tarkoitusten keskinäistä jakosuhdetta siinäkin tapauksessa, että veikkausvoittovarojen jakosuhteista säädettäisiin uudella tuotonjakolailla.

Työryhmä on tehnyt edunsaajien keskinäisen jakosuhteen määrittämiseksi laskelmia, joiden perusteena on ollut nykyisten rahapeliyhteisöjen kolmen ja viiden viimeksi kuluneen vuoden liikevaihdon, pelikatteen, liikevoiton ja kunakin vuonna tuotoista jaettujen avustusten keskiarvosta laskettu kunkin rahapeliyhteisön asianomaisen arvioperusteen euromääräiseen arvoon suhteutettu osuus. Työryh-

mä on yksimielinen siitä, että laskentaperusteeksi on otettava vuosien 2012 ja 2013 vahvistettujen tilinpäätösten ja vuoden 2014 alustavan tilinpäätöksen mukainen liikevoitto. Fintoto Oy:n tuloslaskelmissa raviradoille tuloutettava osuus on kirjattu kuluksi. Tämä kulukirjaus oikaistiin jakosuhteen laskennallista perustetta määrättäessä liikevoitto-osuuteen. Näin hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen jaettava osuus vastaisi nykyistä Fintoto Oy:n tuotosta jaettavaa jako-osuutta.

Näin laskettuna perustettavan yhtiön tuotoista jaettavien avustusten keskinäinen prosenttiperusteinen jakosuhte eri edunsaajaryhmien kesken olisi

- Veikkaus Oy:n edunsaajat 53 %
- RAY:n edunsaajat 43 %
- Fintoto Oy:n edunsaajat 4 %.

Jos vain Veikkaus Oy:n ja RAY:n toiminnot yhdistetään ja Fintoto Oy jatkaa itsenäisenä toimijana, olisi Veikkaus Oy:n edunsaajien osuus uuden yhtiön tuotoista 55 % ja RAY:n edunsaajien osuus 45 %. Fintoto Oy:n tuotot jaettaisiin nykyisen jakoperusteen mukaisesti hevosalousmäärärahana ja raviradoille jaettavina osuuksina.

5.5 Jakamatta jäävien varojen käyttö

Arpajaislain 21 §:n mukaan valtioneuvosto voi päättää, että vuosittain jätetään jakamatta valtion talousarvioon otetuista jakokelpoisista tuotoista enintään 20 %. Jakamatta jätetty määrä on jaettava viiden vuoden kuluessa. Sekä RAY:n että Veikkaus Oy:n tuotoista on jätetty jakamatta jakokelpoisia varoja rahastoimalla ne varoiksi, joita voidaan käyttää sellaisina vuosina, jolloin tuottotaso ei vastaa avustustarpeita. Jakamatta jääneet varat jaettaisiin edelleen niihin tarkoituksiin, joihin ne arpajaislain 17 §:n mukaan olisi ollut jaettava. Tämä koskisi myös myöhempiä investointeja varten tehtyjä varauksia. Työryhmä katsoo, että tällainen vuosituloksen muutoksesta aiheutuneiden heilahtelujen tasaamiseksi tarpeellinen rahasto perustetaan myös tulevaan yhtiöön ja siten varmistetaan varojen kohdentaminen nykyisille edunsaajille.

Työryhmä on arvioinut jakamattomien erien käyttömahdollisuutta fuusiokustannusten kattamiseen. Arpajaislain mukaan myös jakamattomat erät on jaettava laissa määriteltyihin yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Työryhmä ei pidä asianmukaisena poiketa tästä periaatteesta. Sen sijaan työryhmä esittää erikseen arvioitavaksi olisiko tarkoituksenmukaista alentaa arpajaisveroa määräaikaaisesti uuden yhtiön perustamisesta ja toimintojen yhteensovittamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi.

5.6 Rintamaveteraanien kuntoutukseen varatut määrärahat

RAY:n tuottoa on kohdennettu vuosittain rintamaveteraanien kuntoutukseen ja sotavammakorvauksiin. Nämä erät tulee jatkossa, kun varoja ei näihin korvauksiin enää tarvita, sisällyttää osuuteen, joka jaetaan terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin alalla toimiville oikeuskelpoisille yhdistyksille ja säätiöille.

5.7 RAY:n avustusosaston asema

RAY:llä on avustusten jaon valmistelua ja avustusten käytön valvontaa varten avustusosasto. Siirryttäessä yhden yhtiön malliin tai RAY:n ja Veikkaus Oy:n rahapelitoiminnan yhdistävään malliin, avustusosaston tehtävät tulisi julkisen vallan käyttöön liittyvien tehtävien osalta siirtää sosiaali- ja terveysministeriön tehtäviksi. Siirrosta ei aiheutuisi jakosuhteperusteen laskentaan vaikutusta, koska näistä tehtävistä sosiaali- ja terveysministeriölle aiheutuvat kustannukset säädettäisiin tuotonjakolailla (tai arpajaislailla) perustettavan yhtiön korvattaviksi. Erikseen on selvitettävä, olisiko yhtiön korvattava myös opetus- ja kulttuuriministeriölle tuotonjaosta aiheutuvat kustannukset.

5.8 Tuotonjakojärjestelmän uudistamisen aikataulu

Jotta ehdotetuista muutoksista aiheutuisi edunsaajien toiminnalle ja toiminnan suunnittelulle mahdollisimman vähän haittaa, muutokset tulisi toteuttaa nopeasti. Edunsaajien toiminnan kannalta on välttämätöntä myös päättää se milloin uudistetut tuotonjakosäännökset tulevat voimaan. Edunsaajien on myös tiedettävä milloin ja mille viranomaiselle avustusten saamiseksi tarpeelliset hakemukset on toimitettava.

Muutokset edellyttävät erinäisten säädösten muuttamista ja kokonaan uuden tuotonjakolain antamista. Säädosmuutokset ja uudet säännökset on ilmoitettava komissiolle ennen niiden voimaantuloa. Ilmoitusmenettelystä johtuvat määräajat on otettava huomioon säädösten voimaantulon ajankohtaa harkittaessa. Tämä ja säädösvalmistelulle varattava tarpeellinen aika huomioon ottaen, edunsaajaryhmä katsoo, että uudistetun tuotonjakojärjestelmän tulisi olla voimassa 1.1.2017 alkaen.